

**PENSIONSSKYDDET FÖR
RIKSDAGSLEDAMÖTER,
MINISTRAR OCH FINLANDS FÖRETRÄDARE
I EUROPAPARLAMENTET
FRÅN OCH MED 2005**

EDUSKUNNAN KANSLIAN JULKAISU 11/2005

PENSIONSSKYDDET FÖR RIKSDAGSLEDAMÖTER, MINISTRAR OCH FINLANDS
FÖRETRÄDARE I EUROPAPARLAMENTET FRÅN OCH MED 2005

Heikki Kammonen

ISBN 951-53-2779-2 (hft)

ISBN 951-53-2780-6 (pdf)

ISSN 1239-1638

Editia Prima Oy, Helsingfors 2005

FÖRORD

Pensioner och familjepensioner för riksdagsledamöter, ministrar och Finlands företrädare i Europaparlamentet betalas av Statskontoret. Statskontoret fattar också beslut om pensionsbeloppen med undantag för de extra pensioner som riksdagens kanslikommission beslutar om.

På begäran av riksdagen utarbetade linjedirektören för Statskontorets pensionsservice Heikki Kammonen 1996 den första "förklaringen" av pensionsskyddet för riksdagsledamöter, ministrar och Finlands företrädare i Europaparlamentet. Den gavs ut som nummer 4/1996 i riksdagens kanslis publikationsserie. Kammonen såg över texten 2003 för att den skulle stämma överens med förändringarna i lagstiftningen. Den upplagan publicerades som nummer 5/2003.

Med 2005 trädde omfattande reformer av hela vårt arbetspensionssystem i kraft. De har också beaktats i författningarna om pension för riksdagsledamöter, ministrar och Finlands företrädare i Europaparlamentet. Nu har Kammonen sett över avsnittet om författningarna för att hans förklaring ska stämma överens med de lagar som trädde i kraft i början av 2005. Lagstiftningen har följts upp ända fram till nummer 1209/2004 i Finlands författningssamling.

Riksdagen vill rikta ett stort tack till Heikki Kammonen för den nyttiga lagförklaringen. Arvoden och löner i texten och exemplen svarar mot arvodena och lönerna i januari 2005 och tillika mot index enligt lagen om pension för arbetstagare APL för 2005.

Riksdagen i januari 2005

Kari T. Ahonen

Riksdagens förvaltningsdirektör

PENSIONSSKYDDET FÖR RIKSDAGSLEDAMÖTER, MINISTRAR OCH FINLANDS FÖRETRÄDARE I EUROPAPARLAMENTET FRÅN OCH MED 2005

INNEHÅLL	3
1 GENERELLT OM RIKSDAGSLEDAMÖTERS, MINISTRARS OCH EUROPAPARLAMENTARIKERS PENSIONSSKYDD	5
1.1 PENSIONSTYPER OCH PENSIONSTRYGGHET I HUVUDDRAG	5
1.2 UTVECKLING OCH RELATION TILL ÖVRIG ARBETSPENSIONSTRYGGHET	6
2 PENSIONSÅLDER OCH PENSIONERING	7
2.1 ÅLDERS-, INVALID-, ARBETSLÖSHETS- OCH FAMILJEPENSIONER	7
2.2 PENSIONSFALET VID ANPASSNINGSPENSION	8
3 PENSIONSTILLVÄXT OCH MÅLNIVÅ	9
3.1 TILLVÄXTTAKT OCH VALPERIODER	9
3.2 GRADERADE MÅLNIVÅER	10
4 PENSIONSGRUNDANDE ARVODE	11
4.1 DE SOM VARIT LEDAMÖTER, MINISTRAR ELLER EUROPAPARLAMENTARIKER EFTER 2000	11
4.2 DE SOM VARIT LEDAMÖTER ELLER EUROPAPARLAMENTARIKER ENDAST FÖRE 2001	13
4.3 DET PENSIONSGRUNDANDE ARVODET FÖR DEM SOM GÅTT I PENSION FÖRE 1.9.2000	14
4.4 ARVODESREFORMEN 2000 OCH PENSIONERNA	
5 SAMORDNING	14
5.1 ARBETSPENSIONERNA OCH SAMORDNINGSPRINCIPEN OCH HUR PRINCIPEN FASAS UT 2005	14
5.2 GARANTIDELEN – HÄLFTEN AV DEN INTJÄNADE LEDAMOTSPENSIONEN	15
6 ANPASSNINGSPENSION OCH ARBETSINKOMSTER	18
6.1 ARBETSINKOMSTERNAS HÖGSTA BELOPP	18
6.2 INKOMSTER SOM PÅVERKAR ANPASSNINGSPENSIONEN	19
6.3 EXEMPEL PÅ INKOMSTER SOM INTE PÅVERKAR PENSIONEN	19
7 ÅTERVAL AV PENSIONERADE RIKSDAGSLEDAMÖTER	20
7.1 INDRAGNING AV PENSIONEN OCH INTJÄNANDE AV NY PENSIONSTRYGGHET	20
7.2 PENSION EFTER AVSLUTAD RIKSDAGSKARRIÄR	20
8 FAMILJEPENSION EFTER RIKSDAGSLEDAMÖTER	21
8.1 MINDERÅRIGA BARN	21
8.2 EFTERLEVANDE MAKE OCH PENSIONSSAMORDNING	21
9 DUBBELPENSION	22
9.1 LEDAMOT MED ANSTÄLLNING ENLIGT StPL ELLER KOMPL	22
9.2 LEDAMÖTER SOM ÄR FÖRETAGARE (FÖPL, LFÖPL)	22
9.3 APL-ANSTÄLLNING	23
10 RIKSDAGSLEDAMÖTER SOM VARIT MINISTRAR PÅ 1900-TALET	23
10.1 DEN GAMLA MINISTERPENSIONEN 1983 - 2004	23
10.2 GAMMAL MINISTERPENSION SOM BÖRJAR LÖPA I FRAMTIDEN	23
11 PENSIONSSKYDD FÖR FINLANDS FÖRETRÄDARE I EUROPAPARLAMENTET	25
11.1 EUROPAPARLAMENTARIKER FÅR LIKNANDE PENSION SOM RIKSDAGSLEDAMÖTER	25
11.2 VETERANPOLITIKER SOM VALTS TILL EUROPAPARLAMENTARIKER	25
12 HUR PENSION SÖKS OCH BETALAS OCH HUR PENSIONSBEKLAVNING ÖVERKLAVAS	25

BILAGOR: Lag om pension för riksdagsmän 14.7.1967/329
Lag om familjepension efter riksdagsmän 9.2.1990/107

1 Generellt om riksdagsledamöters, ministrars och Europaparlamentarikers pensionsskydd

1.1 Pensionstyper och pensionstrygghet i huvuddrag

Riksdagsledamöternas, ministrarnas och Europaparlamentarikernas pensionsskydd bygger nuförtiden på lagen om pension för riksdagsmän (329/1967), nedan RmPL. Det omfattar ålders-, invalid- och familjepension. Syftet är att trygga försörjningen vid ålderdom, invaliditet och långvarig arbetslöshet utifrån den politiska karriärens längd och de sammanlagda årliga arvoden. Efter politikerns död har hans make och minderåriga barn möjlighet att få familjepensionsskydd. Ledamotens ålderspension kan också vara så kallad anpassningspension. Ledamoten kan få anpassningspension oberoende av ålder om uppdraget som ledamot, minister eller Europaparlamentariker varat minst 7 år, i praktiken två valperioder, om politikern inte har ett förvärvsarbete eller inte bedriver företagsamhet som genererar ny pensionstrygghet.

Anpassningspensionen underlättar för en f.d. politiker i förvärvsaktiv ålder att återgå till arbets- och näringslivet om han eller hon inte blivit omvald eller om han av andra skäl avstår från samhällelig aktivitet. Den kan också trygga försörjningen fram till normal pensionsålder. På grund av anpassningspensionen är det mycket ovanligt med invalidpensioner. De är aktuella huvudsakligen för dem som bara varit ledamöter, ministrar eller Europaparlamentariker under en fyraårsperiod (mindre än 7 år).

RmPL-pensionerna betalas i likhet med statens pensioner än så länge direkt av statens medel från ett årligt budgetanslag. Det framtida pensionsskyddet finansieras med arbetstagarnas pensionsavgifter som infördes inom hela arbetspensionssystemet i början av 1993. De är avdragsgilla vid beskattningen. De tas också ut på ledamots-, minister- och Europaparlamentarikerarvodet för statens pensionsfond. Avgifterna var 3 procent 1993. Därefter har de gradvis stigit till 4,6 procent 2003. De beräknas ligga kring 10 procent 2010.

Målnivån för riksdagsledamotens pension är 60–66 procent av det månatliga arvodet beroende på när ledamoten går i pension. Till denna nivå når man under 15 år, dvs. med fyra perioder i riksdagen. Pensionstillväxten beräknas i procent per månad i ledamots-, minister- och Europaparlamentarikeruppdraget. De månader som man kan räkna sig till godo kallas pensionstid i RmPL. Räknat från den 1 mars 1995 ökar pensionen varje månad med 1/3 procent och varje år med 4,0 procent.

1.2 Utveckling och relation till övrig arbetspensionstrygghet

I de flesta länder har förmånerna i uppdragen som parlamentsledamot och minister ordnats med motsvarande system för statstjänstemän som förebild. Trots att uppdragen skiljer sig från en statlig tjänst har det också i Finland ansetts att de i fråga om förmånerna utgör en helhet som i viss mån påminner om en statlig tjänst. Hos oss var systemet med ledamotsarvoden under flera decennier ända fram till 2000 direkt knutet till de högsta statliga tjänstemannalönerna. Ministerlönerna är det fortfarande. Den 1 september 2000 infördes ett i grunden reviderat system för riksdagsledamotsarvoden. Samtidigt löstes kopplingen med tjänstemannalöner upp. Omläggningen återverkar också på de ledamotspensioner som kommer att beviljas på 2000-talet.

Pensionsskyddet före det nuvarande byggde på den gamla lagen om pension för riksdagsmän (618/1948). Lagen gällde fram till slutet av 1966 och följde den gamla lagen om pension för statstjänstemän. Målnivån för pensionen var då 66 procent av arvodet och den nåddes när ledamotsuppdraget varat 20 år. Det fanns inga bestämmelser om samordning med det övriga pensionsskyddet och ingen rätt till familjepension. Pensionsrätten enligt den gamla lagen kan i praktiken fortfarande gälla en veteranledamot som innehaft sitt uppdrag redan den 1 januari 1967, om han väljer pension enligt den gamla lagen.

Vårt arbetspensionssystem i egentlig mening kom till på 1960-talet. Den grundläggande lagen i systemet, lagen om pension för arbetstagare (APL), trädde i kraft den 1 juli 1962. Den innehöll principer som intjäning och fortbestånd samt indexskydd. De övriga delarna av arbetspensionsskyddet sågs stegvis över i motsvarighet till principerna i APL. Så skedde t.ex. med systemet med statens pensioner som infördes den 1 januari 1967 genom lagen om statens pensioner (StPL). Nuvarande lag om pension för riksdagsmän trädde i kraft vid samma tid i början av 1967. Den har senare ändrats i flera omgångar och då delvis i linje med ändringarna i statens pensioner. Anpassningspensionen trädde i kraft den 1 januari 1983, familjepensionsreformen den 1 juli 1990 och ändringarna i den målsatta nivån och pensionsåldern samt bestämmelserna om individuell förtidspension och förtida ålderspension den 1 mars 1995. Arbetspensionssystemet har reviderats i grunden räknat från början av 2005. I det sammanhanget slogs pensionsskyddet för riksdagsledamöter, ministrar och Europaparlamentariker samman till en pension för den politiska karriären, som det föreskrivs om i RmPL. Under 1983–2004 tjänade en minister in pension som komplement till det övriga pensionsskyddet med stöd av en särskild lag om ministerpensioner. Lagen upphävdes som överflödigt från början av 2005, när pensionsskyddet för ministrar och riksdagsledamöter slogs samman.

Målnivån för arbetspensionerna har hos oss i flera decennier legat kring 60 procent av arbetstagarens inkomstnivå. Enligt intjäningsprincipen i APL-systemet har det tagit i stort sett

hela karriären eller omkring 40 år att nå upp till nivån 60 procent av pensionen. Numera tjänas pensionen in redan från och med 18 års ålder och därmed kan den som under hela sin karriär varit förvärvsaktiv tjäna in full arbetspension först fram till omkring 60 års ålder. Efter de ändringar som infördes i statens pensioner den 1 januari 1995 har nya arbetstagare huvudsakligen en likadan pensionstrygghet. En riksdagsledamot, minister och Europaparlamentariker kan tjäna in full pension redan på 15 år. Det betyder att en politiker i sin karriär har omkring 30 år på sig att i åldern 18–68 år vara förvärvsaktiv på annat håll och den vägen tjäna in en pension antingen före, efter eller under pågående uppdrag. Om en f.d. politiker kunde få de intjänade pensionerna från alla dessa anställningar oberoende av varandra skulle hans samlade pension med klar marginal gå över målnivån 60–66 procent som anses som skälig i arbetspensionssystemet. Han skulle rentav få mer än han får i lön när han går i pension. Därför finns det i RmPL fortfarande kvar bestämmelser om samordning av övriga pensioner och vissa andra betalningar. De slopades i arbetspensionerna i början av 2005, när en beräkningsmodell för pensioner som beaktar hela karriären infördes. Den pension som en länge förvärvsaktiv f.d. politiker tjänar in är vanligtvis avsevärt mindre till följd av pensionssamordningen.

Efter de ändringar i RmPL som trädde i kraft i början av 2005 går en riksdagsledamots, en ministers och en Europaparlamentarikers uppdrag under den gemensamma benämningen "ledamotsuppdrag". Begreppet används nedan i samma bemärkelse och där ingår alla uppdrag av ovan avsett slag som en person har innehaft under sin karriär och som skall räknas in i pensionsskyddet.

2 Pensionsålder och pensionering

2.1 Ålders-, invalid- och familjepensioner

I arbetspensionssystemet kallas den händelse som utlöser pensionsrätten för pensionsfall. När det gäller ålderspension är det vanligen fråga om att man uppnår föreskriven ålder och att anställningen slutar, när det gäller invalidpension att invaliditet inträder. Pensionsfallet vid familjepension är att förmånstagaren dör. I riksdagsledamotspensionerna följer pensionsfallen vid dessa pensionsformer i stort sett det övriga pensionsskyddet.

Tiden för pensionsfallet avgör vanligtvis vilka bestämmelser som tillämpas på en persons pensionsrätt. Om något annat inte föreskrivs om tiden för tillämpning av pensionsskyddet tillämpas lagen på den vars pensionsfall inträffar medan lagen är i kraft. Detta spelar en viss roll

för hur t.ex. de ändringar i ledamotspensionerna som trädde i kraft den 1 mars 1995, reformen av ledamotsarvodena 2000 och de ändringar som trädde i kraft i början av 2005 tillämpas på pensionsskyddet.

Riksdagsledamöternas normala pensionsålder var tidigare 60 år. Genom en lagändring den 1 mars 1995 höjdes åldern direkt till 65 år. Tidpunkten för pensionsfallet avgör pensionsåldern.

Pensionsåldern för dem som fyllt 60 före den 1 mars 1995 är 60 år. För dem som är födda senare är pensionsåldern 65 år, om pensionsfallet på grund av t.ex. invalidpension eller anpassningspension inte har inträffat redan före den 1 mars 1995.

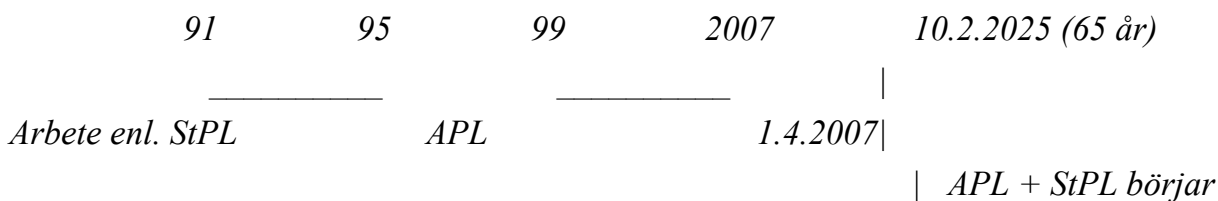
2.2 Pensionsfallet vid anpassningspension

Anpassningspensionen är pensionsjuridiskt sett en ålderspension. I 2.2 § RmPL sägs att uppnådd pensionsålder (60 eller 65 år) inte är en förutsättning för pension om ledamoten har en pensionstid i uppdraget som riksdagsledamot, minister eller Europaparlamentariker på minst 7 år. Vid anpassningspension infaller pensionsfallet den dag som pensionen för första gången betalas ut. Därmed kan pensionsfallet inträffa t.ex. i början av månaden efter utgången av valperioden för en ledamot som lämnar sitt ledamotsuppdrag. Lika väl kan det inträffa den dag då anställningen upphör för en f.d. ledamot som återvänder till sitt tidigare arbete till exempel 10 år efter avslutat ledamotsuppdrag. I denna pensionsform får den som innehått ett ledamotsuppdrag fritt bestämma pensionsfallet i enlighet med från vilken tidpunkt han vill ha sin pension och vilka andra förvärvs- eller företagarinkomster han har.

Att en riksdagsledamot väljer anpassningspension inverkar inte på när övriga arbetspensioner börjar löpa. Till exempel en ledamot som suttit i riksdagen tre valperioder (12 år) och som har 10 år statlig, kommunal eller privat anställning bakom sig kan välja anpassningspension direkt efter avslutat ledamotsuppdrag t.o.m. vid 47 års ålder. Men för hans pensioner enligt lagen om statens pensioner (StPL), lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare (KTAPL) eller lagen om pension för arbetstagare (APL) inträffar pensionsfallet först när han fyller 65 år eller när eventuell invaliditet inträder före detta.

Exempel 1

Ledamot A, född 10.2.1960

A arbetar först enligt StPL, sedan 1991–1995 som riksdagsledamot, blir inte omvald för perioden 1995–1999, då han arbetar 3 år enligt APL. Han blir invald på nytt för perioderna 1999–2003 och 2003–2007. Han blir inte längre omvald i valet 2007 och avgår därför med anpassningspension vid 47 års ålder 1.4.2007. Anpassningspensionen är på basis av 3 perioder och 12 år 49,6 procent av hans pensionsgrundande arvode (han tjänade in 4,4 procent per år i pension under ledamotstiden före den 1 mars 1995). Sina pensioner enligt StPL och APL får han normalt när han fyller 65 år. De samordnas då med hans ledamotspension och kan beroende på beloppet dra ner på den.

3 Pensionstillväxt och målnivå

3.1 Tillväxttakt och valperioder

Under tiden före den 1 mars 1995 växte pensionen för varje månad av ledamotsuppdraget, nedan pensionstiden, med 11/30 procent eller 4,4 procent om året. För "full" ledamotspension på 66 procent krävs det således en ledamotskarriär på 15 år eller i praktiken fyra valperioder före den 1 mars 1995. I det statliga och kommunala pensionssystemet beror tillväxttakten på om tjänstgöringen fortsätter fram till pensioneringen eller om den anställda avgår redan tidigare. En ledamotspension växer däremot i samma takt för en f.d. ledamot som suttit i riksdagen bara en period som för en veteranledamot som gjort en lång riksdagskarriär.

Statens och kommunens pensionssystem ändrades den 1 januari 1995 så till vida att pensionen för dem som är födda efter 1939 växer med 1,5 procent per år från början av 1995 precis som enligt APL. Också för dem sänktes målnivån till 60–66 procent graderat enligt den samlade tjänstgöringstiden före utgången av 1994. Motsvarande ändring tillämpades också på ledamotspensionerna.

RmPL-pensionen för ledamotsuppdraget växer från och med den 1 mars 1995 med 1/3 procent för varje månad av pensionstiden, dvs. med 4,0 procent om året. Tillväxttakten är den samma oberoende av ledamöternas ålder, alltså också för dem som är födda före 1940 och som redan tidigare varit ledamöter. För full pension på 60 procent krävs att en ny riksdagsledamot som blivit första gången invald 1995 eller senare har gjort en karriär på 15 år som riksdagsledamot, minister eller Europaparlamentariker, eller fyra valperioder.

3.2 Graderade målnivåer

Målnivån för riksdagsledamotspensionen, m.a.o. pensionens målnivå eller högsta belopp, var fram till slutet av februari 1995 precis som i fråga om statens pensioner 66 procent av det pensionsgrundande ledamotsarvodet. Om pensionsfallet inträffat före den 1 mars 1995 är det högsta beloppet 66 procent. Om pensionsfallet inträffat efter den 1 mars 1995 förvandlas det högsta beloppet graderat fram till slutet av februari 1995 till 60–66 procent utifrån den ledamotstid som får räknas till godo, enligt följande:

Ledamots-, minister- eller Europa- parlamentarikertid fram till 1.3.1995 minst	Högsta pensionsbeloppet
15 år	66 %
12 år	65 %
9 år	64 %
7 år	63 %
5 år	62 %
3 år	61 %
Under 3 år	60 %

Målnivån graderades genom en ändring av lagen om pension för riksdagsmän som trädde i kraft den 1 mars 1995. De går i samma riktning som ändringarna i statens och kommunernas pensionssystem. Ändringarna får fullt genomslag först efter 2020 när sådana personer som varit ledamöter den 1 mars 1995 inte längre sitter i riksdagen. Målnivån, eller pensionstaket, är alltså individuellt. Det går inte att direkt jämföra målnivån för två ledamöter som innehaft sitt uppdrag vid olika tider men lika länge. Det kan vara 65 procent för en ledamot med fyra perioder i uppdraget och t.ex. 61 procent för en annan.

4 Pensionsgrundande arvode

4.1 De som varit ledamöter, ministrar eller Europaparlamentariker efter 2000

Pensionerna enligt arbetspensionslagarna (APL, KAPL, StPL, FöPL m.fl.) beräknades fram till utgången av 2004 utifrån inkomsterna under de 10 sista åren. Först beräknades den pensionsgrundande lönen. Fram till slutet av 2004 var den pensionsgrundande lönen ett basalt begrepp inom arbetspensionssystemet: den stabiliserade inkomsten i euro som pensionen utgör en viss procent av. På löner efter 2004 beräknas pensionerna enligt arbetspensionssystemet för hela karriären direkt i procent av de årliga inkomsterna. Begreppet pensionsgrundande lön fasas därmed småningom ut ur begreppsapparaten för arbetspensioner under 40 år framåt från 2005.

För riksdagsledamöterna utgör pensionen också efter 2004 en procentuell andel av det pensionsgrundande arvodet. Arvodet beräknas från och med 2001 på arvoden för ledamots-, minister- eller Europaparlamentarikeruppdragen under de senaste 15 fulla kalenderåren. Det nya systemet träder i kraft stegvis från och med 2001. Det betyder att inkomsterna under de senaste 15 åren första gången inverkar på det pensionsgrundande arvodet i pensionerna för ledamöter,

ministrar eller Europaparlamentariker som går i pension 2016. För ledamöter som går i pension 2007 direkt från ledamotsuppdraget beräknas det pensionsgrundande arvodet på inkomsterna under 2001, 2002, 2003, 2004, 2005 och 2006. Hur lång den politiska karriären varit före 2001 inverkar inte på beräkningen av det pensionsgrundande arvodet. Om en ledamot sedan 2000 har innehaft sådana uppdrag bara en kortare tid än ett kalenderår, beräknas det pensionsgrundande arvodet på arvodena för den senaste perioden.

Det pensionsgrundande arvodet beräknas precis som i arbetspensionssystemet så att man från inkomsterna under ett år först drar av de pensionsavgifter som arbetstagaren betalat det året. I arbetspensionsreformen 2005 säkerställs det med hjälp av en särskild lönekoeficient för pensionens begynnelsepunkt att årsinkomsterna bevarar sitt reella värde när arvodet beräknas. Social- och hälsovårdsministeriet fastställer koeficienten och den utgår från indexnivån 2004. I lönekoeficienten har den årliga inkomstökningen värdet 80 procent och ökningen i levnadskostnader värdet 20 procent. För 2005 har värdet 1,028 fastställts för lönekoeficienten. När arvodet beräknas stäms inkomsterna under 2001–2003 först av mot index 2004 med hjälp av ett s.k. halvtidsindex för de aktuella åren (50/50). De genomsnittliga månadsinkomsterna enligt index vid pensionens begynnelsepunkt beräknas på de sålunda avstämde årsinkomsterna. De här månadsinkomsterna är ledamotens pensionsgrundande arvode, som ledamotspensionen är en procentuell andel av. I arvodet kan det alltså ingå ledamots-, minister- och Europaparlamentarikerarvoden från de sista fulla kalenderåren. Det pensionsskydd alla de här uppdragen ger har slagits ihop och går i framtiden inte längre att differentiera.

Exempel 2 (fiktivt)

Ledamot B, född 13.2.1942

Pensionsarvode 6 000 €

1995 2001 2002 2003 2004 2005 2006 Pension 1.4.2007

B har varit ledamot 3 perioder från 1995 till 2007 och under denna tid minister 12.9.2002–21.9.2005. Han lämnar rikspolitiken när valperioden löper ut 2007 och avgår med pension.

Det pensionsgrundande arvodet beräknas för de hela åren 2001–2006. Under 2002–2005 har han också varit minister. För den tiden har han utöver sitt ministerarvode också fått hälften av arvodet för en riksdagsledamot i ledet. Arvodena för båda uppdragen beaktas. Från årsarvodena dras först en andel motsvarande arbetstagens pensionsavgift av. Därefter stäms inkomsterna av mot lönekoeficienten för 2007. För dem räknas ett månatligt medeltal ut som är lika med B:s pensionsgrundande arvode.

Tre perioder (1995–2007) motsvarar 12 år och därmed är pensionen ($12 \times 4,0 =$) 48 procent av arvudet. Det pensionsgrundande arvudet förmodas här vara 6 000 € år 2007. Det ger en intjänad pension på 2 880 €/månad. Har B inga andra arbetspensioner, är detta det belopp som betalas ut. Har han andra arbetspensioner, samordnas de med ledamotspensionen.

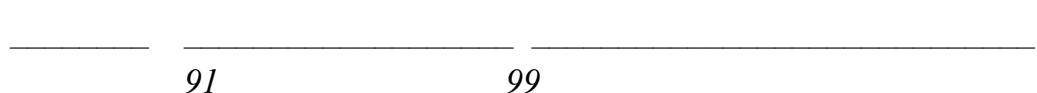
4.2 De som varit ledamöter eller Europaparlamentariker endast före 2001

Det pensionsgrundande arvudet för dem som varit ledamöter eller Europaparlamentariker endast före 2001 beräknas enligt gammal modell också efter 2004. Det är det månadsarvode som när pensionen börjar betalas till en sittande ledamot för ett likadant uppdrag som ledamoten hade i riksdagen eller Europaparlamentet under sin sista månad som ledamot före pensioneringen. Före 1967 beräknades också statens gamla tjänstemannapensioner på lönen för den sista månaden i karriären. Enligt nuvarande måttstock i pensionssystemet var en sådan löneberäkningstid mycket kort och därmed kunde slumpen spela in vid en ledamots pensionsskydd. Den omlagda beräkningsmetoden kunde ändå inte retroaktivt utsträckas längre i reformen 2005.

Exempel 3

Ledamot C, född 22.8.1948

APL Riksdagsledamot APL 65 år 22.8.2013

C har varit ledamot under två perioder 1991–1999, men inte alls efter 2000. Han fortsätter i sin APL-anställning fram till 22.8.2013 då han fyller 65 år. C:s sista ledamotsmånad är mars 1999. Men det arvode som läggs till grund för hans ledamotspension är det arvode som i augusti 2013 betalas till en sittande ledamot i motsvarande ledamotsuppdrag. Om ledamotsarvodena höjs före augusti 2013 höjs också C:s framtida ledamotspension. Om C lämnar sin APL-anställning redan tidigare och väljer att få s.k. anpassningspension t.ex. 1.5.2006 räknas detta som hans pensionsfall. Då läggs det arvode till grund för pensionen som en ledamot i motsvarande ledamotsuppdrag får i maj 2006.

Fram till 2005 fick de som varit ministrar ministerpension med stöd av en speciallag. Det pensionsgrundande arvudet för ministerpensionen beräknades på ett annat sätt. Det beskrivs närmare under punkt 10.

4.3 Det pensionsgrundande arvodet för dem som gått i pension före 1.9.2000

Före den 1 september 2000, då de nya ledamotsarvodena trädde i kraft, var arvodet bundet till lönen enligt lönegrad A 27 för statstjänstemän. Det var samtidigt det pensionsgrundande arvodet för ledamöter som gått i pension före den 1 september 2000. I arvodesbeloppet inkluderades en tolfedel av semesterpengen, ålderstilläggen (3, 5, 8, 11, 15 och 18 år) och den skattepliktiga delen av kostnadsersättningen. Pensionerade f.d. riksdagsledamöters pension är bunden till APL-index. Eventuella höjningar av sittande ledamöters arvoden inverkar alltså inte på deras pensioner som redan gått i pension.

4.4 Arvodesreformen 2000 och pensionerna

Genom en arvodesreform från den 1 september 2000 upplöstes kopplingen mellan ledamotsarvodena och statstjänstemannalönerna. Sedan dess har ledamotsarvodet setts över. I början av 2005 var det 4 970 € i månaden och 5 340 € för dem som suttit längre än 12 år i riksdagen. Talmannens (8 830 €) och vice talmännens (7 360 €) arvoden är rejält högre. Utskottsordförandena och ordförandena för de största riksdagsgrupperna får fortfarande olika stora extra arvoden. Arvodena har utvecklats från tidigare schablonmässighet mot mer individuella arvoden. Detta kommer också fram i pensionerna. På 2000-talet leder det till att två ledamöter som kan ha haft likadana ledamotsuppdrag lika länge men under olika tider får olika stora pensioner som inte kan jämföras med varandra.

5 Samordning

5.1 Arbetspensionerna och samordningsprincipen och hur principen fasas ut 2005

Hos oss kan man mellan 18 och 68 års ålder tjäna in pension under en yrkeskarriär som i bästa fall spänner över nästan 50 år. Under årens lopp kan det bli fråga om flera olika lagfästa arbetspensioner. Merparten av dem ger 1,5 procent per år men det finns en del med en avsevärt större tillväxtprocent. Om alla pensioner betalades till fullt belopp genast efter pensioneringen, skulle det t.ex. för en f.d. riksdagsledamot röra sig om en pension på 80–200 procent av de sista lönerna.

I likhet med de flesta andra länder har man också i Finland ansett att den samlade pensionen lämpligen bör utgöra 60–66 procent av den stabiliserade högsta inkomsten. I detta syfte satte man ett tak för den samlade pensionen. I arbetspensionerna på 1900-talet fick man taket genom en

räkneoperation som kallas samordning av pensioner. Genom denna samordning av alla pensioner begränsades pensionen till 60–66 procent av den stabiliserade högsta inkomsten under arbetskarriären. Man plockade fram de högsta stabiliserade förvärvs- eller företagarinkomsterna under karriären och avgränsade det sammanräknade beloppet till 60-66 %. Samordningen av arbetspensionerna slopades i pensionsreformen 2005 först och främst för att den långsamma pensionstillväxten i den privata sektorns pensioner bara i undantagsfall gav något att dra av från pensionerna vid samordning. Samordningen slopades i den offentliga sektorns pensioner (StPL, KomPL osv), men på så sätt att den del av en pension med snabb tillväxt som tjänats in fram till utgången av 2004 samordnas.

Det räcker inte mer än 15 år för riksdagsledamöter att tjäna in sin pension (4,0 % årligen och 4 perioder = 16 år). Mellan 18 och 68 års ålder har de ungefär 30 år på sig att samla annan arbetspension. Därför får samordningen vanligtvis större effekt för ledamotspensionerna än för andra arbetspensioner. I arbetspensionerna inom den privata sektorn har samordningen av lagfästa arbetspensioner helt slopats. Det leder fortfarande till ett skäligt slutresultat, om arbetstagaren under hela sin karriär bara omfattas av den långsammare pensionstillväxten. Ledamotspensionerna däremot tjänas in så snabbt att det också efter 2004 behövs en viss samordning av dem. Men beräkningsmetoden är från och med 2005 en annan.

5.2 Garantidelen – hälften av den intjänade ledamotspensionen

För en ledamot som tjänat in andra pensioner i betydande omfattning kan pensionen från ledamotsuppdraget genom samordning minska nästintill obefintlighet, rentav så mycket att det inte återstår någonting att betala ut. För att hindra att så sker ingår det i ledamotspensionen sedan 2005 en särskild garantidel. Den är hälften av ledamotens intjänade pension från ledamots-, minister- eller Europaparlamentarikeruppdraget. Om ledamoten har så mycket tid till godo att pensionen redan nått taket på 60–66 procent, är garantidelen hälften av taket. Ledamotspensionen växer med 4,0 procent per år och därmed kan garantidelen i teorin tänkas växa med 2,0 procent per år. Den som varit ledamot i över 15 år (4 perioder) har en garantidel på 30–33 procent av det pensionsgrundande arvodet. Beloppet är beroende av hur lång ledamotstid ledamoten har före 1995 (se punkt 3.2 ovan). Garantidelens tillväxttakt ligger närmare arbetspensionernas tillväxttakt. Arbetspensionerna växer med 1,5 procent fram till 52 års ålder, med 1,9 procent i åldern 53–62 och med 4,5 procent från och med 63 års ålder.

Garantidelen spelar ingen roll för en ledamot som bara tjänat in andra pensioner i liten omfattning. Den spelar inte heller någon roll för en ledamot vars inkomster från arbetspensionsgenererande anställnings- och tjänsteförhållanden varit klart mindre än

ledamotsarvodet. Garantidelen är snarare en pension för en ledamot som gjort en höginkomstkarriär i arbets- eller näringslivet och som samtidigt tjänat in en stor pension i euro.

5.3 Samordningen

Det pensionsgrundande arvodet kallas samordningsgrund vid samordningen. Samordningstaket beräknas utifrån samordningsgrunden, dvs. pensionstaket är 60–66 procent av samordningsgrunden (se punkt 3.2). Ledamotspensionen och övriga pensioner får tillsammans inte överskrida taket. Om de ligger under taket betalas den intjänade ledamotspensionen ut som sådan. Då har samordningen ingen inverkan och ledamotens samtliga pensioner stannar vid högst 60–66 procent av det arvode som ligger till grund för ledamotspensionen.

De flesta ledamöter som går i pension på 2000-talet har gjort en mycket lång pensionsgenererande karriär i arbets- och näringslivet utöver sitt ledamots-, minister- eller Europaparlamentarikeruppdrag. De flesta har innehaft uppdraget i mer än 15 år och därtill tjänat in annat arbetspensionsskydd. I så fall överskrider ledamotspensionen och de övriga arbetspensionerna tillsammans samordningstaket. Den ledamotspension som betalas ut fås genom att 62,5 procent av den överskjutande delen dras av från den intjänade ledamotspensionen.

Procenttalet 62,5 infördes i ledamotspensionssystemet 2005. Tidigare drogs den överskjutande delen i sin helhet av från ledamotspensionen. Då kunde samordningsgrunden också vara någon annan lön eller arbetsinkomst. När arbetspensionssystemet ändrades måste samordningsgrunden ändras och då blev det också nödvändigt att rucka på sättet att dra av den överskjutande delen. Målnivån för ledamotspensionen nås på 15 år. Då återstår det 25 år av en arbetskarriär på ca 40 år att tjäna in andra arbetspensioner. Dessa 25 år utgör 62,5 procent av 40 år. Den överskjutande delen minskas i samma mån. Det leder till att den totala pensionen för en ledamot som gjort en lång arbetskarriär - m.a.o. alla pensioner tillsammans – oftast utgör 65–80 procent av ledamotsarvodet.

Exempel 4

Ledamot D, född 1.4.1942

D har varit ledamot i 3 perioder (12 år) från 1995 till 2007 och under ett par år av denna tid också Europaparlamentariker samt minister under en kortare period. Det pensionsgrundande arvodet har beräknats på arvodena från dessa uppdrag 2001–2006 och beloppet antas vara 6 000 € 2007.

Den intjänade ledamotspensionen är 48 procent av det pensionsgrundande arvudet, eller 2 880 €. D har dessutom tjänat in sammanlagt 2 500 € i APL-pension. Hans intjänade pensioner uppgår sammanlagt till 5 380 €. De överskrider hans samordningstak på 60 procent (3 600 €) med totalt 1 780 €. 62,5 procent av den överskjutande delen utgör 1 112,50 €. Det skall dras av från den intjänade ledamotspensionen.

Samordning av ledamotspensionen

Pensionsarvode 6 000 €

Samordningsgräns 60 %

= 3 600 €

RmPL, 12 år

= 48 %

= 2 880 €

APL m.fl.

2 500 €

Överskjutande belopp 1 780 €

**Andel som dras av från det
överskjutande beloppet (62,5 %)**

= 1 112,50 €

Ledamotspension som skall betalas

= 1 767,50 €

=====

Garantipension,

hälften av

den intjänade

= 1 440 €

Pensioner som skall betalas ut totalt (APL + RmPL)

= 4 267,50 €

=====

Intjänade

pensioner

totalt

= 5 380 €

Efter avdraget återstår det (2 880 € - 1 112,50 € =) 1 767,50 € i ledamotspension att betala ut. Garantipensionen, dvs. hälften av den intjänade ledamotspensionen, skulle i D:s fall ha varit 1 440 €. Den samordnade ledamotspensionen är större än garantipensionen och blir därmed också den pension som betalas ut, **1 767,50 €**. D:s samtliga pensioner uppgår tillsammans till **4 267,50 €**, eller omkring 70 procent av det arvode som ligger till grund för ledamotspensionen.

6 Anpassningspension och arbetsinkomster

6.1 Arbetsinkomsternas högsta belopp

Ledamöter som suttit i riksdagen minst 7 år kan oavsett ålder få anpassningspension. Ett villkor är att de inte får ett jobb på arbetsmarknaden eller driver någon näring. I extrema fall kan det hända att en ledamot med anpassningspension inte är äldre än 40 år. Om ledamoten har arbetsinkomster minskar de pensionen tills han fyller 65 år och blir pensionär. Men efter det påverkar inkomsterna inte ledamotspensionen.

Arbetsinkomsterna är kopplade till ledamotspensionens tak. Taket ligger vid 60–66 procent av det arvode som utgör grund för ledamotspensionen (se punkt 4). Anpassningspensionen och arbetsinkomsterna får sammantaget inte överskrida taket. Om taket överskrids minskar anpassningspensionen eller upphör helt.

Exempel 5

Ledamot A (samma som i punkt 2.2) född 10.2.1960

- *Riksdagsledamot tre perioder 1991–1995 och 1999–2007, pensionsprocent 49,6*
- *Först StPL-anställd, senare APL-anställd*
- *Får anpassningspension fr.o.m. 1.4.2007 till den 10.2.2025 då han fyller 65 år och börjar få ålderspension*
- *Det pensionsgrundande arvodet för mars 2007 antas vara 5 500 € eftersom ledamoten hela tiden varit s.k. ledamot i ledet*
- *Anpassningspensionens storlek fr.o.m. 1.4.2007 ($49,6 \% \times 5\,500 =$) 2 728 €*
- *Samordningsgräns/maximibelopp 61 % (riksdagsledamot före 1.3.1995 mer än 3 men mindre än 5 år) $\times 5\,500 = 3\,355$ €*
- *Ledamot A "får" tjäna högst ($3\,355 - 2\,728 =$) 627 € i månaden utöver anpassningspensionen; om gränsen överskrids minskar pensionen i motsvarande mån*

6.2 Inkomster som påverkar anpassningspensionen

Anpassningspensionen finns till för att trygga ekonomin för f.d. ledamöter i förvärsaktiv ålder som inte lyckas få ett jobb på arbetsmarknaden. En ledamot med full anpassningspension, alltså en som har suttit i riksdagen i 15 år, får i princip sin pension minskad om han har arbetsinkomster. Den som inte får full anpassningspension kan arbeta utan att det påverkar pensionen, förutsatt att anpassningspensionen och lönen tillsammans är mindre än hans fulla pension.

Huvudregeln är att alla inkomster som genererar ny arbetspension skall dras av från anpassningspensionen. Typiska inkomster av detta slag är bl.a. löneinkomster från APL-, KAPL-, StPL- och KTAPL-anställningar, företagares FöPL-inkomster och jordbruksföretagares LFöPL-inkomster. Den lägsta inkomstgränsen för t.ex. APL-pension är 40 € från början av 2005. Mindre inkomster bidrar i regel inte till pensionstrygghet och minskar inte heller en f.d. ledamots anpassningspension. Anpassningspension är i princip helt obehövlig om ledamoten arbetar heltid. I det fallet är pensionen en sorts garanti för att det sker en utjämning mellan det tidigare ledamotsarvodet och en eventuellt mycket mindre arbetsinkomst.

6.3 Exempel på inkomster som inte påverkar pensionen

Riksdagsuppdraget är av den karaktären att de flesta ledamöter varit och fortfarande är med i kommunalpolitiken, arbetsmarknads- och näringsverksamhet, organisationsuppdrag eller andra samhällseliga aktiviteter. Ofta handlar det om permanenta organ bestående av personmedlemmar, som kommunala nämnder, förvaltningsnämnder, kommissioner och bolagsstyrelser. För dessa förtroendeuppdrag betalas vanligen åtminstone mötesarvode och eventuellt också andra ersättningar. I allmänhet genererar de ingen ny pensionsrätt, vilken arbetspensionslag man än ser till, eftersom det sällan är fråga om en anställning. Det betyder att de inte heller minskar anpassningspensionen. Om ett uppdrag av detta slag trots allt leder till ny pensionsrätt, räknas inkomsten som arbetsinkomst som eventuellt reducerar anpassningspensionen. Medverkan i exempelvis direktionen för ett samkommunalt sjukhus påverkar inte anpassningspensionen om det inte sker en pensionstillväxt enligt KTAPL. Pensionen bibehålls likaså intakt även om en f.d. ledamot sitter i ett aktiebolags styrelse, förutsatt att arbetet inte är APL-försäkrat. Ibland kan arvodet för medverkan vara så stort att bolaget betraktar verksamheten som en APL-anställning. Om bolaget tecknar en APL-försäkring som leder till förbättrad pensionstrygghet, skall arvodet beaktas i anpassningspensionens belopp.

Vanligen beaktas sporadiska, tillfälliga anställningar först i efterskott. Ledamoten är skyldig att lämna pensionsbetalaren uppgifter om dem. Statskontoret ber årligen dem som får anpassningspension uppge sina eventuella förvärvsinkomster t.ex. med ett intyg över fastställd beskattning.

7 Återval av pensionerade riksdagsledamöter

7.1 Indragning av pensionen och intjänande av ny pensionstrygghet

Riksdagsuppdraget och valsättet i Finland leder till att en ledamot kan vara borta en eller flera valperioder för att återigen bli invald. Det finns ingen övre åldersgräns för riksdagsledamöter och det betyder att det oftast finns äldre sittande ledamöter som redan får arbetspension (APL, StPL, KAPL osv.) plus ledamotspension. Arbetspensionen kan också börja löpa mitt under valperioden när ledamoten uppnår normal pensionsålder vid 65 år utan att detta på något sätt påverkar ledamotsarvodet eller att ledamotsarvodet påverkar arbetspensionen.

Ålderspension enligt arbetspensionslagarna betalas utan avkortning till en omvald ledamot. I ledamotspensionen blir det däremot stopp så länge ledamots-, minister- eller Europaparlamentarikeruppdraget pågår. Den nya perioden leder till normal tillväxt i RmPL-pensionen. Detta har en viss betydelse i det fall att ledamotspensionen ännu inte är full och den tidigare ledamotskarriären inte pågått 15 år.

7.2 Pension efter avslutad riksdagskarriär

Om den som redan avgått med ledamotspension på nytt blir vald till riksdagsledamot avbryts hans ledamotspension. När det nya ledamotsuppdraget upphör beräknas pensionen på två sätt. Först beräknar man den på ledamotsarvodet för högst de senaste 15 åren med inkludering också av den sista ledamotsperioden och alla perioder som ledamoten suttit i riksdagen. Till jämförelse läggs den tidigare utbetalda ledamotspensionen. Den och det till grund liggande ledamotsarvodet höjs till indexnivån för den tidpunkt då pensionen börjar löpa. Den av pensionerna som efter samordningen är störst gäller som pension. Detta görs för att den redan intjänade pensionen inte skall försämrats till följd av att ledamotsarvodet och för att indexet sannolikt inte utvecklats i samma takt under den sista perioden. Å andra sidan kan det också hända att ledamotsarvodet förändrats väsentligt under den nya valperioden jämfört med den tidigare pensionen.

8 Familjepension efter riksdagsledamöter

8.1 Minderåriga barn

Den senaste mer omfattande reformen av familjepensionerna i Finland trädde i kraft den 1 juli 1990. Tanken är att pensionsskyddet för familjen huvudsakligen skall gälla behövande barn under 18 år och tillföra pensionssystemet för efterlevande schablonmässig prövning av förvärvs- och pensionsinkomsterna. Samma ändringar har införts i det statliga pensionssystemet och gäller också familjepensionerna efter riksdagsledamöter.

Barnpensionen vid familjepension beräknas i bråkdelar av ledamotspensionen enligt följande tabell:

4/12 vid ett barn

7/12 vid två barn

9/12 vid tre barn

10/12 vid fyra barn eller fler.

8.2 Efterlevande make och pensionssamordning

Den efterlevande makens pension efter en f.d. ledamot har varit strikt bundet till hans egen inkomstnivå. I praktiken görs detta genom en särskild pensionssamordning, som här bara beskrivs i stora drag. Den teoretiska efterlevandepensionen beräknas i bråkdelar av förmånslåtarens pension enligt följande tabell:

6/12 när den efterlevande maken ensam eller den efterlevande maken och ett barn är förmånstagare

5/12 när den efterlevande maken och två barn är förmånstagare

3/12 när den efterlevande maken och tre barn är förmånstagare och

2/12 när den efterlevande maken och fler än tre barn är förmånstagare.

Om den efterlevande maken har fyllt 65 år eller är pensionerad när förmånslåtaren avlider, samordnas pensionen direkt när familjepensionen börjar. När den efterlevande maken är yngre än 65 år och inte är pensionerad samordnas pensionen först efter sex månader. Det sammanlagda beloppet av förmånslåtarens alla arbetspensioner betraktas som en så kallad pensionssamordningsgrund. Detta belopp dras först av det sammanlagda beloppet för den

efterlevande makens egna arbetspensioner. Om den efterlevande maken inte är pensionerad dras beloppet av det sammanlagda beloppet för intjänade och förväntade arbetspensioner. Slutligen dras hälften av skillnaden av från den efterlevandepension som intjänats och samordnas enligt tabellen och den återstående efterlevandepensionen betalas ut. På grund av pensionssamordningen får s.k. välsituerade efterlevande makar betydligt sämre rätt till familjepension, medan minderåriga barn oavsett inkomster har tryggad rätt till familjepension.

9 Dubbelpension

9.1 Ledamot med anställning enligt StPL eller KomPL

När en person med en tjänst eller en anställning som omfattas av det statliga pensionskyddet (StPL) valts till riksdagsledamot tar han vanligen tjänstledigt eller semester utan lön från sin statliga anställning. Pensionskyddet enligt StPL beräknas på inkomsterna efter 2004 utan att tjänstledigheten utan lön i sig inverkar på StPL-pensionen. Likaså om en riksdagsledamot har haft en kommunal anställning blir det ett avbrott i intjäningen av KomPL-pensionen i det fall att riksdagsledamoten är tjänstledig eller på semester utan lön. En del kommuner brukar betala ut partiell lön till riksdagsledamöter när dessa har en KomPL-anställning att falla tillbaka på. Då fortsätter KomPL-pensionen från dessa inkomster att öka jämsides med ledamotspensionen. Samordningen begränsar ledamotspensionen också i sådana fall.

9.2 Ledamöter som är företagare (FöPL, LFöPL)

Företagsverksamheten (FöPL) eller lantbruksföretagarverksamheten (LFöPL) fortgår ofta som förr eller i begränsad omfattning trots att företagaren har blivit riksdagsledamot. I sådana fall fortsätter FöPL- och LFöPL-pensionen att tjänas in på samma sätt som tidigare jämsides med ledamotspensionen. Hur stora pensionerna är beror på den fastställda FöPL-inkomsten eller LFöPL-arbetsinkomsten och inbetalda premier. Ofta fortsätter FöPL- eller LFöPL-verksamheten på samma sätt som förut när företagaren inte längre är riksdagsledamot. Samordningen görs enligt samma regler som under 9.1.

9.3 APL-anställning

Oftast blir det ett avbrott i APL-anställningar inom den privata sektorn när en anställd väljs till riksdagsledamot. Då tjänas ingen APL-pension in. Det händer att företagen försäkrar riksdagsledamoten enligt APL också under tiden i riksdagen och betalar ut partiell lön. Då ökar APL-pensionen jämsides med ledamotspensionen. Också i detta fall gäller samma samordningsregler som i 9.1.

10 Riksdagsledamöter som varit ministrar på 1900-talet

10.1 Den gamla ministerpensionen 1983–2004

Lagen om ministerpensioner var i kraft från 1983 till utgången av 2004. Tanken var på sin tid att ministrarna skulle få kompensation för eventuella brister i sitt pensionsskydd genom en särskild ministerpension. I teorin växte ministerpensionen lika snabbt som ledamotspensionen. Men i Finland är det ovanligt att ministrar innehar sin post i 15 år, vilket krävs för intjänad pension. Därför fick ingen någonsin full ministerpension.

När lagen om ministerpensioner (lag om medlems av statsrådet rätt till pension och om familjepension efter honom) kom till på 1980-talet hade regeringarna på 1970-talet och i början av 1980-talet ofta inte suttit hela valperioden ut. Då var det också mycket vanligare att andra än riksdagsledamöter var ministrar. På den tiden var pensionstryggheten inom den privata sektorn bristfällig, och ministerpensionen hade därför en helt annan betydelse. I regeringarna på 1990- och 2000-talet har nästan alla ministrar varit riksdagsledamöter. Numera sitter regeringarna nästan utan undantag hela valperioden ut, även om enskilda ministrar kan komma att bytas ut. Fram till 2002 hade pensionsskyddet inom den privata sektorn trätt i kraft fullt ut. Utvecklingen återspeglas också i ministerpensionerna. Vanligen har ministrarna utöver ministerpension tjänat in en icke oansenlig annan pension under sin yrkeskarriär.

10.2 Gammal ministerpension som börjar löpa i framtiden

I början av 2005 slogs pensionsskyddet från ministeruppdraget samman med pensionsskyddet från ledamotsuppdraget genom att tiden för beräkning av det pensionsgrundande arvodet förlängdes till max de senaste 15 åren och arvodet beräknas på de sammanlagda arvoden från alla ledamots-, minister- och Europaparlamentarikeruppdrag under denna tid. Den upphävda

gamla ministerpensionslagen kan fortfarande gälla sådana f.d. ministrar som varit ministrar, riksdagsledamöter eller Europaparlamentariker endast före 2001 och som avgår med ministerpension först i framtiden. Den s.k. tunga samordningen av den gamla ministerpensionen leder i de flesta fall till att det inte återstår någon gammal ministerpension att betala ut.

11 Pensionsskydd för Finlands företrädare i Europaparlamentet

11.1 Europaparlamentariker får liknande pension som riksdagsledamöter

Ledamöterna i Europaparlamentet (Member of European Parliament = MEP) väljs för fem år. Finland väljer in 14 ledamöter, Europaparlamentariker.

Lagen om arvode och pension för den som valts till företrädare för Finland i Europaparlamentet (1184/1994) trädde i kraft den 19 december 1994. Enligt lagen gäller bestämmelserna om riksdagsmannaarvode och pension för riksdagsmän i tillämpliga delar också arvode och pensionsförmåner för Europaparlamentariker. Följaktligen har Europaparlamentarikerna ett pensionsskydd som är snarlikt pensionsskyddet för riksdagsledamöter. I början av 2005 slogs pensionen ihop med ledamotspensionen och det innebär att arvoden från ledamots-, minister- och Europaparlamentarikeruppdragen vägs in i beräkningen av det pensionsgrundande arvodet.

11.2 Veteranpolitiker som valts till Europaparlamentariker

Också f.d. riksdagsledamöter med ledamotspension kan väljas till Europaparlamentariker. Då betalas inte ledamotspensionen ut för den tid de sitter i Europaparlamentet. Se närmare under punkt 7. Det samma gäller f.d. riksdagsledamöter med anpassningspension som väljs in i Europaparlamentet. När uppdraget som Europaparlamentariker upphör får personen antingen sin tidigare ledamotspension eller en omräknad pension, beroende på vilkendera som är störst.

12 Hur pension söks och betalas och hur pensionsbeslut överklagas

Det statliga pensionsskyddet administreras av Statskontoret, närmare sagt av linjen för pensionsservice. Statskontoret beviljar och betalar också ut pensioner för riksdagsledamöter och ministrar. Vidare förvaltar Statskontoret statens pensionsfond och tar ut arbetspensionspremier av alla som omfattas av det statliga pensionsskyddet, också av riksdagsledamöterna.

Riksdagsledamöter och ministrar måste skriftligt anhålla om att få pension. Allmänna blanketter för arbetspensioner finns på kansli Kommissionen, Statskontoret, arbetspensionsanstalterna och Folkpensionsanstaltens lokalbyråer. De är också åtkomliga på respektive myndighets webbsida.

Pensionen betalas ut den 20 i varje månad. Ledamotspensionen är skattepliktig inkomst enligt samma regler som övriga arbetspensioner, och det tas ut förskottsinnehållning på den. Statskontorets beslut om ledamotspension kan överklagas till statens pensionsnämnd och pensionsnämndens beslut hos försäkringsdomstolen.

Pensionsförkortningar

APL Lag om pension för arbetstagare

FöPL Lag om pension för företagare

KAPL Lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden

LFöPL Lag om pension för lantbruksföretagare

RmPL Lag om pension för riksdagsmän

StPL Lag om statens pensioner

KomPL Lag om kommunala pensioner

Arbetspension = tjänstepension

Medlem av statsrådet/statsrådsmedlem = minister (Lag om medlems av statsrådet rätt till pension)

Finlands företrädare i Europaparlamentet = Europaparlamentariker

BILAGOR

Lag om pension för riksdagsmän 14.7.1967/329

I enlighet med Riksdagens beslut stadgas:

1 §

En riksdagsledamot, en medlem av statsrådet och den som valts till företrädare för Finland i Europaparlamentet har rätt till pension av statens medel på det sätt som denna lag föreskriver. I denna lag benämns den som innehar eller innehåft något av dessa uppdrag riksdagsledamot, uppdragen ledamotsuppdrag och den samlade pension de ger rätt till ledamotpension. ([3.9.2004/832](#))

1 mom. har ändrats genom L [832/2004](#). Det träder i kraft den 1 januari 2005. Momentets tidigare lydelse: Riksdagsman har rätt till ålders-, invalid- och arbetslöshetspension av statens medel på sätt i denna lag stadgas. ([10.12.1971/864](#)).

Riksdagsmans pensionsskydd ombesörjes av statskontoret.

2 §

En förutsättning för ålderspension är att en riksdagsman har uppnått 65 års ålder och att hans riksdagsmannauppgift har upphört. ([30.12.1993/1531](#))

Uppnådd pensionsålder är likväl inte en förutsättning för erhållande av pension, om riksdagsmannen har en pensionstid på minst sju år. ([9.7.1982/541](#))

En riksdagsman har rätt att få ålderspension i förtid med iakttagande i tillämpliga delar av samma stadganden som gäller för statens personal i tjänste- eller arbetsförhållande. ([30.12.1993/1531](#))

Blir ålderspensionstagare invald i riksdagen, tillkommer honom, då riksdagsmannauppgiften upphör, endast en pension med stöd av denna lag. ([9.7.1982/541](#)) ([30.12.1993/1531](#))

2 a § ([3.9.2004/832](#))

2 a § har upphävts genom L [3.9.2004/832](#). Den träder i kraft den 1 januari 2005. Paragrafens tidigare lydelse:

2 a § ([20.4.2000/403](#))

Utan hinder av 2 § är pensionsåldern 60 år för ledamöter födda före den 1 januari 1940, om de har en pensionstid som är kortare än sju år.

3 §

Förutsättning för erhållande av invalidpension är, att riksdagsman, medan riksdagsmannauppgiften varar, till följd av sjukdom, lyte eller skada blivit oförmögen att handha uppdraget under en tid av sannolikt minst ett år, tiden från och med invaliditetens inträde däri inberäknad, eller att han efter riksdagsmannauppgiftens upphörande blivit för lika lång tid oförmögen till tjänst eller arbete, som med beaktande av hans ålder, yrkeskunskap och övriga omständigheter bör anses vara för honom lämpligt och trygga hans skäliga utkomst, eller ock erhållit på tjänste- eller arbetsförhållande baserad, i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare ([395/61](#)) nämnd invalidpension.

En riksdagsman har rätt att få invalidpension som individuell förtidspension med iakttagande i tillämpliga delar av samma stadganden som gäller för statens personal i tjänste- eller arbetsförhållande. ([30.12.1993/1531](#))

Invalidpension beviljas icke eller ock nedsättes dess belopp, om riksdagsman uppsåtligen förorsakat sin invaliditet. Pensionens belopp må nedsättas, om invaliditeten förorsakats av riksdagsmannen själv genom grovt vållande eller om han ådragit sig sjukdom, lyte eller skada genom brottslig gärning. ([30.12.1993/1531](#))

Förorsakas invaliditet av sjukdom, lyte eller skada, som riksdagsman hade då riksdagsmannauppgift vidtog, äger han rätt till invalidpension på grund av riksdagsmannauppgift endast om han blivit arbetsoförmögen tidigast ett år efter uppgiftens början. ([30.12.1993/1531](#))

3 a § ([3.9.2004/832](#))

3 a § har upphävts genom L 3.9.2004/832. Den träder i kraft den 1 januari 2005. Den tidigare lydelsen:

3 a § ([30.12.1993/1531](#))

Den som varit riksdagsman har rätt till arbetslöshetspension med iakttagande i tillämpliga delar av samma stadganden som gäller för statens personal i tjänste- eller arbetsförhållande.

4 §

Såsom pensionstid räknas för varje mandatperiod, för vilken riksdagsman är vald, tiden mellan den 1 i den månad då riksdagsmannaval förrättades och den 1 i den månad då närmast följande val äger rum. Kallas suppleant till riksdagsman, begynner hans rätt att räkna sig till godo pensionstid, när han trädde i utövning av sitt uppdrag. Om riksdagsmannauppgift upphör under mandatperioden, upphör även rätten att tillgodoräkna pensionstid.

Såsom pensionstid för invalid- eller arbetslöshetspension räknas även tiden mellan invaliditetens eller arbetslöshetens början och uppnåendet av pensionsåldern med iakttagande i tillämpliga delar av samma stadganden som gäller för statens personal i tjänste- eller arbetsförhållande. ([30.12.1993/1531](#))

Till pensionstiden räknas även den tid under vilken riksdagsman erhållit med tillämpning av 2 mom. beviljad invalid- eller arbetslöshetspension, i sådant fall då honom senare på grund av ålderdom eller ny invaliditet eller arbetslöshet skall beviljas pension med stöd av denna lag. ([10.12.1971/864](#))

Vid beräkningen av pensionstiden beaktas varje period endast en gång.

Pensionstiden räknas i hela månader.

4 a § ([8.6.2001/475](#))

Om det i en lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare ([395/1961](#)) förutsätts att en person under en minimitid har varit i arbete som omfattas av nämnda bestämmelser, jämställs ett avbrott utan lön i en riksdagsledamots arbete under ledamotsuppgift med sådant arbete när minimitiden beräknas.

5 § ([3.9.2004/832](#))

Det pensionsgrundande arvodet räknas ut månadsvis enligt lagen om riksdagsmannaarvode ([328/1947](#)), lagen om medlemmarnas av statsrådet arvode ([229/1955](#)) och lagen om arvode och pension för den som valts till företrädare för Finland i Europaparlamentet ([1184/1994](#)) på grundval av arvodena för ledamotsuppdraget under högst de senaste 15 fulla kalenderåren. Det årliga arvodet justeras med index fram till 2005 och från och med 2005 med samma lönekoeficient som föreskrivs för justering av arbetsinkomsterna för statens personal i tjänste- eller anställningsförhållande till nivån för det år då pensionen börjar löpa. Från det årliga arvodet dras först av ett belopp som motsvarar arbetstagarnas pensionsavgiftsprocentsats som fastställts för året i fråga. Det pensionsgrundande arvodet är det månatliga medeltalet för de sålunda uträknade arvodena. Har ledamotsuppdraget varat en kortare tid än 15 år, räknas det pensionsgrundande arvodet ut enligt arvodena för de fulla kalenderåren under denna tid. Har ledamotsuppdraget varat en kortare tid än ett fullt kalenderår, räknas det pensionsgrundande arvodet ut enligt arvodena för de fulla kalendermånaderna under denna tid.

5 § har ändrats genom L [832/2004](#). Den träder i kraft den 1 januari 2005. Den tidigare lydelsen:

5 §

Grund för pensionen är det riksdagsmannaarvode som månatligen betalas till en riksdagsman enligt lagen om riksdagsmannaarvode ([328/47](#)). ([30.12.1993/1531](#)).

2 mom. har upphävts genom L 9.6.2000/529.

6 § ([30.12.1993/1531](#))

Pensionens belopp utgör för varje till pensionstiden hänförlig hel månad 1/3 procent av det pensionsgrundande arvodet. Pensionens belopp utgör dock för varje till pensionstiden hänförlig hel månad 11/30 procent av det pensionsgrundande arvodet tills lagen träder i kraft.

Pensionens maximibelopp är 60 procent av det pensionsgrundande arvodet. Har en riksdagsman när lagen träder i kraft en pensionstid om minst 3 år enligt denna lag, bestäms pensionens maximibelopp dock i procent av det pensionsgrundande arvode som avses ovan på grundval av den tid som räknas som pensionstid till dess riksdagsmannaperioden upphör

Minimipensionstid «Pensionens maximibelopp

15	66
12	65
9	64
7	63
5	62
3	61

7 § ([10.12.1971/864](#))

Pension beviljas på ansökan.

Ålders- eller invalidpension beviljas icke utan giltigt skäl retroaktivt för längre tid än ett år före det pensionsansökningen gjordes, ej heller arbetslöshetspension för längre tid än 6 månader före månaden närmast efter den då ansökningen gjordes.

8 § (3.9.2004/832)

Överstiger den pension som beviljats en riksdagsledamot enligt denna lag och pensioner enligt 8 § 4 mom. i lagen om pension för arbetstagare tillsammans samordningsgränsen i 2 mom., dras 62,5 procent av den överskjutande delen av från pensionen enligt denna lag när den betalas ut, dock så att i ledamotspension till den som innehaft ett ledamotsuppdrag en kortare tid än 15 år också efter avdrag av den överskjutande delen betalas minst hälften av pensionen enligt 6 § och till den som innehaft ett ledamotsuppdrag en längre tid än 15 år minst hälften av pensionens maximibelopp enligt 6 §. Övriga ersättningar, livräntor och olycksfallspensioner som enligt 8 § i lagen om pension för arbetstagare skall dras av från arbetspension dras av från pensionen enligt denna lag till den del de inte i enlighet med bestämmelsen har dragits av från en riksdagsledamots arbetspensioner enligt 8 § 4 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

Samordningsgrunden är det pensionsgrundande arvodet enligt 5 §. Samordningsgränsen är 60 procent av samordningsgrunden. Har en riksdagsledamot fram till den 1 mars 1995 en pensionstid om minst 3 år enligt denna lag, är samordningsgränsen dock inte 60 procent utan ett i nedanstående tabell angivet procenttal som bestäms på grundval av den tid som fram till den 1 mars 1995 räknas som pensionstid.

Minimipensionstid Procent

15	66
12	65
9	64
7	63
5	62
3	61

8 § har ändrats genom L 832/2004. Den träder i kraft den 1 januari 2005. Den tidigare lydelsen:

8 § (30.12.1993/1531)

Överstiger pension som beviljats en riksdagsman enligt denna lag, pensioner eller andra förmåner enligt 8 § i lagen om pension för arbetstagare samt till honom utbetald grunddel av folkpension den i 2 mom. stadgade samordningsgränsen, dras den överskjutande delen av från pensionen enligt denna lag då den betalas.

Samordningsgränsen är 60 procent av samordningsgrunden, som med de i 3 mom. nämnda undantagen utgörs av antingen det pensionsgrundande riksdagsmannaarvodet eller den högsta lönen som ligger till grund för grundpensionen om den är större. Har en riksdagsman när lagen träder i kraft en pensionstid om minst tre år enligt denna lag, är samordningsgränsen dock inte 60 procent utan ett i nedanstående tabell angivet procenttal som bestäms på grundval av den tid som räknas som pensionstid till dess lagen träder i kraft:

Minimipensionstid Procent

15	66
12	65
9	64
7	63
5	62
3	61

Har en riksdagsman under sin riksdagsmannatid samtidigt under minst ett år utan avbrott stått i ett eller flera tjänste- eller arbetsförhållanden av sådan art eller bedrivit sådan företagaverksamhet som berättigar till grundpension enligt 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare, fogas vid bestämmande av samordningsgrunden till det pensionsgrundande riksdagsmannaarvodet löner och arbetsinkomster som ligger till grund för nämnda övriga pensioner. Har en riksdagsman omedelbart före pensionsfallet med anledning av ett tidigare pensionsfall fått grundpension som avses ovan eller annan pension eller prestation och under minst 3 års tid samtidigt varit riksdagsman, fogas vid bestämmande av samordningsgrunden till det pensionsgrundande riksdagsmannaarvodet 10/6 av nämnda tidigare pensions- eller prestationsbelopp. Till det pensionsgrundande riksdagsmannaarvodet fogas dock inte någon annan lön som avses ovan eller någon tidigare pensions- eller prestations belopp som höjts på nämnda sätt till den del det är större än den högsta grundlön som betalas till statstjänstemän.

9 §

Pensionen utbetalas månatligen från och med ingången av den månad då rätten till pension uppkom, dock tidigast från den tidpunkt då rätten att uppbära arvode för riksdagsmannaupdraget upphör.

Invalidpension betalas, om inte annat stadgas nedan i denna paragraf, tidigast från ingången av den kalendermånad som följer närmast efter den i 27 § sjukförsäkringslagen avsedda primärtiden för dagpenning, det vill säga de 150 första betalningsdagarna, och efter den därpå följande, i nämnda paragraf närmare fastställda femte eller fjärde fulla kalendermånaden. ([9.7.1982/541](#))

Utan hinder av vad som är stadgat i 2 mom. betalas invalidpension i enlighet med 1 mom., om pensionsansökan har gjorts innan sådan dagpenning som avses i sjukförsäkringslagen har betalats för de i 2 mom. nämnda 150 första betalningsdagarna. Härvid förutsätts det likväl att det inte före utgången av kalendermånaden närmast efter det pensionsansökan gjordes eller, om dagpenning som avses i sjukförsäkringslagen har sökts under denna tid, före utgången av kalendermånaden efter det dagpenning söktes har beviljats dagpenning som skall utbetalas för minst en månad utan avbrott och som hänför sig till tiden efter arbetslöshetens inträde eller, om dagpenningsansökan som hänför sig till denna tid har avslagits hänför sig till tiden efter avslaget. ([9.7.1982/541](#))

Om invalidpension beviljas retroaktivt i enlighet med 2 mom., utbetalas pensionen till sjukförsäkringsfonden till den del den motsvarar i sjukförsäkringslagen avsedd dagpenning som utbetalts för samma tid. ([9.7.1982/541](#))

Om invalidpension beviljas retroaktivt i enlighet med 3 mom. och dagpenning betalats för samma tid i enlighet med sjukförsäkringslagen, betalas pensionen endast till den del dess belopp överstiger den för samma tid betalda dagpenningen. ([9.7.1982/541](#))

10 §

Pensionens belopp justeras på sätt i 16 § lagen om statens pensioner ([280/66](#)) är stadgat beträffande de pensioner som avses i sagda lag.

11 §

Pension utbetalas icke till pensionstagare för den tid denne efter det pensionen beviljades, ånyo vald till riksdagsman, uppbär riksdagsmannaarvode. Pensionen utbetalas oberoende av, huruvida pensionstagaren uppbär avlöning av staten eller annan lön, såframt icke nedan annat stadgas.

2 mom. har upphävts genom L 30.12.1993/1531.

3 mom. har upphävts genom L 30.12.1993/1531.

Har pension beviljats med tillämpning av 2 § 2 mom. i denna lag betalas pensionen endast till den del pensionen inte tillsammans med förvärvsinkomster som baserar sig på arbets- eller företagaverksamhet överstiger maximibeloppet för riksdagsmannapension. Pensionens belopp justeras kalenderårsvis, varvid den på grundval av ovan nämnda inkomster uträknade, skattepliktiga genomsnittliga månadsförtjänsten för det föregående kalenderåret läggs till grund. Pensionsbeloppet justeras även på ansökan av förmånstagaren när förtjänsterna har förändrats avsevärt. Förvärvsinkomsterna påverkar inte pensionens belopp sedan förmånstagaren har uppnått pensionsåldern. ([30.12.1993/1531](#))

12 §

Invaldpension skall indras, utbetalningen av den avbrytas eller dess belopp nedsättas, om pensionstagaren innan den tid för vilken han blivit vald till riksdagsman har löpt ut men innan han uppnått pensionsåldern befinner sig förmögen till förvärvsarbete och honom står till buds sådant statligt eller annat förvärvsarbete som med beaktande av hans ålder, yrkeskunskap och övriga omständigheter bör anses vara lämpligt för honom och trygga hans skäliga utkomst. ([30.12.1993/1531](#))

Vägrar invaldpensionstagare utan godtagbart skäl att underkasta sig av staten bekostad medicinalvård, utbildning eller arbetsvård, som avser att återställa hans arbetsförmåga, livsfarlig vårdåtgärd undantagen, skall utbetalningen av pensionen avbrytas eller dess belopp nedsättas.

Invaldpension, vilken med tillämpning av 3 § 1 mom. beviljats på den grund att pensionstagaren kommit i åtnjutande av invaldpension, som nämnes i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare, skall likväl indragas, dess utbetalning avbrytas eller det utgående beloppet nedsättas endast om så förfäres med den pension som ligger till grund för beviljandet av pensionen.

4 mom. har upphävts genom L 3.9.2004/832. Det träder i kraft den 1 januari 2005. Den tidigare lydelsen:

Angående utbetalningen av arbetslöshetspension gäller i tillämpliga delar vad som stadgas om statens personal i tjänste- eller arbetsförhållande. ([30.12.1993/1531](#))

13 § ([30.12.1993/1531](#))

Beviljas en pensionstagare, vars med tillämpning av 4 § 2 mom. beviljade invaldpension har indragits, ny invaldpension på grund av invaliditet som börjat innan två år har förflutit sedan den indragna pensionen upphörde, eller om han senare på grund av samma sjukdom, lyte eller skada på nytt blir arbetsoförmögen, skall honom beviljas invaldpension enligt samma grunder som i fråga om den indragna pensionen.

14 § ([3.9.2004/832](#))

Invaldpension ombildas till ålderspension när pensionstagaren uppnår 63 års ålder. Pensionsskyddet anpassas till förändringen i den förväntade livslängden efter 2009 enligt samma regler som för statens personal i tjänste- eller anställningsförhållande. Pension som beviljats enligt 2 § 2 mom. i denna lag anpassas dock, liksom även sådan invaldpension enligt 8 § i lagen om pension för arbetstagare som ombildas till ålderspension när pensionstagaren uppnår 63 års ålder.

14 § har ändrats genom L [832/2004](#). Den träder i kraft den 1 januari 2005. Den tidigare lydelsen:

14 § ([30.12.1993/1531](#))

Invald- eller arbetslöshetspension ombildas till ålderspension när pensionstagaren uppnår pensionsåldern.

15 §

Pensionstagare förlorar sin rätt till pensionsrat, som icke lyfts inom tre år från utgången av det kalenderår, under vilket den förfallit till betalning.

16 §

I pensionsärende må förhandsbesked lämnas, om detta anses vara av synnerlig vikt för sökanden. Stöder sig sökande på beslut, som innefattar förhandsbesked, skall förhandsbeskedet följas, då pensionsbeslut meddelas den som förhandsbeskedet berör, under förutsättning att pensionen beviljas med stöd av de stadganden, på vilka förhandsbeskedet grundar sig. Avvikelse från förhandsbeskedet må likväl ske till sökandens förmån.

17 § ([30.12.1993/1531](#))

Om sökande av ändring i och delfående av beslut enligt denna lag gäller i tillämpliga delar vad som stadgas om statens personal i tjänste- eller arbetsförhållande.

18 §

Pension, som icke indragits eller vars utbetalning icke avbrutits, utbetalas till utgången av den månad då pensionstagaren avlidit.

Angående beviljande och utbetalning av pension samt om förhandsbesked gäller i övrigt i tillämpliga delar vad som stadgats om pension för statens tjänstemän. För övervakningen av utbetalningen av pensioner skall riksdagens kanslikommission meddela statskontoret sådana på sak verkande omständigheter som den har kännedom om.

Kommuns eller annat offentligträttsligt samfunds myndighet eller inrättning, pensionsskyddscentralen, försäkrings- och pensionsanstalt samt sjukhus äro skyldiga att på anhållan avgiftsfritt meddela statskontoret av dem innehavda uppgifter, som kunna inverka på avgörandet av pensionsärende som är under behandling, likväl med iakttagande av vad i annan lag är stadgat om tystnadsplikt. För läkarutlåtande och -intyg skall dock skälig ersättning erläggas.

19 §

På synnerliga skäl må riksdagens kanslikommission efter ansökan bevilja den som varit riksdagsman extrapension. Extra pension och enligt denna lag utgående ordinarie pension må sammanlagt uppgå till högst det belopp som ovan i 6 och 8 §§ är stadgat angående beloppet av ordinarie pension.

Beträffande extra pensioner skall i övrigt i tillämpliga delar iakttagas, vad som gäller om statens extra pensioner.

20 §

Pensionstagare som äger rätt till pension enligt denna lag, är skyldig att underkasta sig vad framdeles till äventyrs stadgas om beaktande av honom samtidigt tillkommande pensioner eller sjukförsäkrings-

olycksfallsförsäkrings-, militärskade- eller trafikförsäkringsersättningar för beräkning av pensionens belopp.

21 §

Närmare stadganden om tillämpningen av denna lag må givas genom förordning.

22 §

Denna lag tillämpas från och med den 1 januari 1967, och genom densamma upphäves såvida annat icke följer av stadgandena i denna paragraf, lagen den 20 augusti 1948 om riksdagsmans rätt till pension (618/48) jämte däri senare företagna ändringar.

Denna lag tillämpas på dem som varit riksdagsmän vid 1962 års riksdag eller därefter, och pensionstiden räknas tidigast från den 1 maj 1907. De som med anledning av pensionsfall, som inträffat före denna lags ikraftträdande, äga rätt till pension även enligt tidigare stadganden hava rätt att erhålla den pension som är större. Pensionsärende, som före denna lags ikraftträdande avgjorts genom laga kraft vunnet beslut och som angår ovan avsett pensionsfall, behandlas av statskontoret på ansökan ånyo.

Tidigare gällande stadganden tillämpas utan hinder av stadgandet i 1 mom. på den som senast under år 1969 skriftligen anmäler till riksdagens kanslikommission eller statskontoret, att han det önskar, och även utan sådan anmälan på den som vid denna lags ikraftträdande äger rätt till pension av statsmedel jämlikt 1 § 1 mom. av den i 1 mom. nämnda lagen om riksdagsmans rätt till pension, men som icke äger rätt till pension enligt denna lag, samt, om ej annat följer av 2 mom., på pensioner som beviljats före denna lags ikraftträdande. ([27.12.1968/714](#))

Väljes den till riksdagsman som åtnjuter pension jämlikt lagen om riksdagsmans rätt till pension, tillkommer honom efter det riksdagsmannaupdraget upphört endast en riksdagsmannapension.

Ikraftträdande och tillämpning av ändringarna:

27.12.1968/714:

10.12.1971/864:

Denna lag tillämpas räknat från den 1 juli 1971.

9.7.1982/541:

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1983. Den tillämpas när pensionsfallet inträffat den 1 januari 1982 eller senare, dock så att i 2 § 2 mom. avsedd rätt till pension även tillkommer riksdagsman vars riksdagsmannavärv har upphört före denna lags ikraftträdande, och att 6 § 1 mom. även tillämpas på pensioner baserade på pensionsfall som inträffat före lagens ikraftträdande, varvid ärenden som gäller dylika pensioner kan behandlas på nytt utan hinder av ett laga kraft vunnet beslut. Härpå grundad pension eller pensionshöjning betalas räknat från lagens ikraftträdande.

Får riksdagsman när denna lag träder i kraft extra pension som riksdagens kanslikommission beviljat, betalas den extra pensionen räknat från lagens ikraftträdande endast till den del den är större än pension eller pensionshöjning som grundar sig på denna lag.

Vad som i 8 § 1 mom. av denna lag är stadgat om samordning av olycksfallspension har motsvarande tillämpning på livränta som grundar sig på stadgandena i lagen om olycksfallsförsäkring.

Vad som i 9 § 2-5 mom. av denna lag är stadgat om utbetalning av invalidpension tillämpas inte på invalidpension som utan avbrott fortsätter efter lagens ikraftträdande.

LM 97/82, Socialutsk. bet. 11/82, Stora utsk. bet. 60/82

29.12.1988/1296:

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1989.

LM 113/88, StaUB 86/88, StoUB 213/88

30.12.1993/1531:

Denna lag träder i kraft den 1 dagen i den månad då det närmast följande riksdagsmannavalet sedan denna lag blivit stadfäst förrättas. Lagen tillämpas på pensioner där pensionsfallet inträffat sedan lagen har trätt i kraft. Denna lag tillämpas också på pensioner som beviljas med stöd av 2 § 2 mom. och som börjar sedan lagen har trätt i kraft, dock så att 11 § 4 mom. inte tillämpas på utbetalningen av pension till en riksdagsman, som är född före den 1 januari 1940, från början av den kalendermånad då han fyller 60 år.

LM 55/93, ShUB 58/93, StoUB 8/93

20.4.2000/403:

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2000. Lagen gäller till utgången av 2005.

LM 189/1999, ShUB 5/2000, RSk 5/2000

9.6.2000/529:

Denna lag träder i kraft den 1 september 2000.

LM 61/2000, FiUB 9/2000, RSk 12/2000

8.6.2001/475:

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2001.

Lagen tillämpas när pensionsfallet inträffar sedan lagen har trätt i kraft.

LM 185/2000, ShUB 9/2001, RSk 7/2001

3.9.2004/832:

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005. Den tillämpas på pensionsfall som inträffar efter ikraftträdandet.

Genom denna lag upphävs lagen av den 2 december 1977 om medlems av statsrådet rätt till pension och om familjepension efter honom (870/1977) jämte ändringar. Den som endast före 2001 varit medlem av statsrådet eller både medlem av statsrådet och riksdagsledamot eller som varit företrädare för Finland i Europaparlamentet och vars pensionsfall i fråga om riksdagsledamotsuppdraget inträffar före den 1 januari 2005, men vars pensionsfall i fråga om uppdraget som medlem av statsrådet inträffar efter den 31 december 2004, har fortfarande rätt till pension enligt den upphävda lagen. Har personens pensionsfall i fråga om uppdraget som medlem av statsrådet inträffat redan före den 1 januari 2005 på grund av att han eller hon tagit ut förtida ålderspension redan före uppnådd 65 års ålder, men pensionsfallet enligt lagen ompension för riksdagsmän inträffar efter den 31 december 2004, har personen enligt denna lag inte rätt till pension från uppdraget som medlem av statsrådet.

Årsarvodet för en riksdagsledamot, medlem av statsrådet eller en företrädare för Finland i Europaparlamentet som innehaft uppdraget 2001 eller senare räknas första gången ut enligt 5 § på grundval av arvoden för 2001. På en riksdagsledamot, en medlem av statsrådet och en företrädare för Finland i Europaparlamentet som innehaft uppdraget innan denna lag träder i kraft och endast före 2001 tillämpas 5 § sådan den lydde innan denna lag trädde i kraft.

Den som är född före 1950 och som varit riksdagsledamot eller invald företrädare för Finland i Europaparlamentet innan denna lag träder i kraft har rätt till invalidpension enligt lagens 3 a §, som upphävs.

Pensioner enligt denna lag eller enligt lagen om medlems av statsrådet rätt till pension och om familjepension efter honom som börjat löpa före 2005 justeras första gången den 1 januari 2005 med det indextal som avses i lagen om statens pensioner.

LM 46/2004, ShUB 9/2004, RSk 8/2004

Lag om familjepension efter riksdagsmän 9.2.1990/107

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 §

När en person som avses i 1 § 1 mom. i lagen om pension för riksdagsmän (329/1967) har avlidit betalas efter honom eller henne familjepension av statens medel enligt samma bestämmelser som för statens personal i tjänste- eller anställningsförhållande, om inte något annat föreskrivs nedan. (3.9.2004/833)

1 mom. har ändrats genom L 833/2004. Det träder i kraft den 1 januari 2005. Den tidigare lydelsen:

Då den som varit riksdagsman avlidit betalas efter honom familjepension av statsmedel i tillämpliga delar enligt de stadganden som gäller dem som har stått i tjänste- eller arbetsförhållande till staten, om inte något annat stadgas nedan.

Familjepension förutsätter att den som avses i 1 mom., förmånslåtare, hade rätt till eller fick pension enligt lagen den 20 augusti 1948 om riksdagsmans rätt till pension (618/48) eller lagen den 14 juli 1967 om pension för riksdagsman (329/67).

2 §

Då familjepension enligt denna lag samordnas gäller om samordningsgrunden 8 § lagen om pension för riksdagsmän.

3 §

Den efterlevande maken och barn till den som varit riksdagsman kan av särskilda skäl beviljas extra pension av statsmedel. Extra pension och familjepension enligt denna lag får tillsammans högst uppgå till maximibeloppet för pensionen enligt denna lag.

Extra pension beviljas av riksdagens kanslikommission på ansökan.

I fråga om extra pension skall i övrigt i tillämpliga delar iakttas vad som gäller om extra statspensioner.

4 §

Statskontoret skall dra försorg om familjepensionsskyddet.

5 §

Närmare stadganden om tillämpningen av denna lag får utfärdas genom förordning.

6 §

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1990. Genom den upphävs lagen den 31 december 1968 om familjepension efter riksdagsman (791/68) jämte senare ändringar.

Har förmånslåtaren avlidit innan denna lag träder i kraft, skall den tidigare lagen tillämpas. Denna skall likaså tillämpas i de fall som avses i 18 och 19 §§ lagen den 31 december 1968 om familjepension efter riksdagsman. Familjepension som betalas efter en förmånslåtare som avlidit innan denna lag träder i kraft dras dock inte in även om den efterlevande maken ingår nytt äktenskap efter fyllda 50 år.

Pensionsjämkning enligt lagen om statens familjepensioner (774/68) sker också då familjepension fastställs enligt lagen den 14 juli 1967 om familjepension efter riksdagsman (330/67) efter en förmånslåtare som har avlidit sedan denna lag har trätt i kraft.

RP 173/89, Socialutsk. bet. 36/89, Stora utsk. bet. 224/89

Ikraftträdande och tillämpning av ändringarna:

3.9.2004/833:

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005. Har en före detta ledamot när denna lag träder i kraft rätt till pension från uppdraget som riksdagsledamot eller medlem av statsrådet enligt de bestämmelser som var i kraft före den 1 januari 2005, tillämpas i fråga om familjepension efter honom eller henne dock de bestämmelser som gäller vid ikraftträdandet.

LM 46/2004, ShUB 9/2004, RSk 8/2004